B

Sr. No. 150906

Punjab State Teacher Eligibility Test 2023

Paper- I

Maximum Marks :150 **Time : 10:00 am to 12:30 pm**

Name: ______________________________

____
(Signature of the Candidate)

Roll No. (In Figures) ______________________________

Roll No. (In Words) ______________________________

: INSTRUCTIONS :

1. **Total Questions are 150.**
2. All questions in the Test are **multiple choice questions.**
3. Each question carries one **mark**, with **four** alternatives out of which one answer is **correct**.
4. **There is no negative marking**.
5. Use only **BLUE/BLACK Ball Point Pen** to darken the appropriate oval.
6. Mark your response only at the appropriate space against the number corresponding to the question while answering on the **OMR Response Sheet**.
7. Marking more than one response shall be treated as **wrong response.**
8. Mark your response by **completely darkening** the relevant oval. The Mark should be dark and the oval should be completely filled.
9. Use of calculator, Mobile or any other electronic device is strictly prohibited and use of these shall lead to disqualification.
10. The candidate **MUST remove the last Carbon copy (Candidate's Copy) of OMR after completion of Test.**
11. The question paper will be both in **English & Punjabi**. In case of any doubt, English version will be taken as final.

: ਹਦਾਇਤਾਂ :

1. ਕੁਲਪ੍ਰਸ਼ਨਦੀਗਿਣਤੀ150 ਹੈ।
2. ਇਸਪ੍ਰੀਖਿਆਦੇਸਾਰੇਪ੍ਰਸ਼ਨਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀਹਨ।
3. ਹਰੇਕਪ੍ਰਸ਼ਨਦਾਇੱਕਅੰਕਹੋਵੇਗਾ, ਹਰਪ੍ਰਸ਼ਨਦੇਚਾਰਵਿਕਲਪਉੱਤਰਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂਵਿਚੋਂਇਕਸਹੀਹੈ।
4. ਗਲਤਉੱਤਰਲਈਨੈਗੇਟਿਵਮਾਰਕਿੰਗਨਹੀਹੈ।
5. ਓਵਲ (ਗੋਲੇ) ਨੂੰਭਰਨਲਈਕੇਵਲਨੀਲੇ/ਕਾਲੇਬਾਲਪੁਆਇੰਟਪੈਨਦੀਵਰਤੋਂਕੀਤੀਜਾਵੇ।
6. ਆਪਣੇਉੱਤਰਸਬੰਧਤਪ੍ਰਸ਼ਨਲਈਓ.ਐਮ.ਆਰ /ਰਿਸਪਾਂਸ ਸ਼ੀਟ ਤੇਉੱਤਰਦੇਣਲਈਜਗ੍ਹਾਤੇਹੀਦਿਤਾਜਾਵੇ।
7. ਇਕਤੋਂਜਿਆਦਾਦਿੱਤੇਗਏਉੱਤਰਾਂਨੂੰਗਲਤਮੰਨਿਆਜਾਵੇਗਾ।
8. ਆਪਣਾਉੱਤਰਦੇਣਲਈਸਬੰਧਤਓਵਲ (ਗੋਲੇ) ਨੂੰਪੂਰੀਤਰ੍ਹਾਂਭਰਿਆਜਾਵੇ। ਓਵਲ (ਗੋਲੇ) ਨੂੰਚੰਗੀਤਰ੍ਹਾਂਗੂੜਾਕੀਤਾਜਾਵੇਅਤੇਪੂਰੀਤਰ੍ਹਾਂਭਰਿਆਜਾਵੇ।
9. ਕੈਲਕੁਲੇਟਰ, ਮੋਬਾਇਲਜਾਂਕਿਸੇਵੀਕਿਸਮਦੇਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕਸਯੰਤਰਦੀਵਰਤੋਂਦੀਸਖਤਮਨਾਹੀਹੈਅਤੇਇਸਦੀਵਰਤੋਂਕਰਨਤੇਪਾਤਰਤਾਰੱਦਕੀਤੀਜਾਵੇਗੀ।
10. ਉਮੀਦਵਾਰਪ੍ਰੀਖਿਆਖਤਮਹੋਣਤੇਓ.ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ੀਟਦੇਨਾਲਆਖਰੀਕਾਰਬਨਕਾਪੀ (ਉਮੀਦਵਾਰਦੀਕਾਪੀ) ਉਤਾਰਲਵੇ।
11. ਪ੍ਰਸ਼ਨਪੱਤਰਅੰਗਰੇਜੀਅਤੇਪੰਜਾਬੀਦੋਵੇਂਭਾਸ਼ਾਵਾਂਵਿਚਹੈ। ਕਿਸੇਵੀਕਿਸਮਦੇਵਿਵਾਦਦੀਸੂਰਤਵਿਚਅੰਗਰੇਜੀਮਾਧਿਅਮਹੀਅੰਤਿਮਮੰਨਿਆਜਾਵੇਗਾ।

1.	Which of the following statements is not true for organic manure?/ **ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਜੈਵਿਕ ਖਾਦ ਲਈ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ?**	
	(A) It enhances water holding capacity of soil/ ਇਹ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਪਾਣੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ	**(B) It has a balance of all plant nutrients/** ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੌਦਿਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
	(C) It provides humus to soil/ ਇਹ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਹਿਊਮਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ	**(D) It improves texture of soil/** ਇਹ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਦੀ ਹੈ
2.	Read the statements given below: A. Seeds require moisture for germination./ ਬੀਜਾਂ ਨੂੰ ਉੱਗਣ ਲਈ ਨਮੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। B. Plants can absorb nutrients mostly in dissolved form./ ਪੌਦੇ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਘੁਲੇ ਹੋਏ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਜ਼ਬ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। C. Irrigation protects crops from both frost and hot air currents./ ਸਿੰਚਾਈ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਠੰਡ ਅਤੇ ਗਰਮ ਹਵਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ। D. Irrigation improves soil texture./ ਸਿੰਚਾਈ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। Choose combination of statements which indicate need to irrigate crops./ ਕਥਨਾਂ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ ਜੋ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਸਿੰਚਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।	
	(A) A and B	(B) A, B and C
	(C) A, B, C and D	(D) A and C
3.	The process of loosening and turning of soil is called **/ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਢਿੱਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖ਼ਰਾਦਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ**	
	(A) **irrigation and manuring/** ਸਿੰਚਾਈ ਅਤੇ ਖਾਦ ਪਾਉਣਾ	(B) **digging and winnowing** /ਖੁਦਾਈ ਅਤੇ ਛੱਟਣਾ
	(C) **tilling and ploughing** /ਜੋਤਣਾ ਅਤੇ ਹੱਲ ਵਾਹੁਣਾ	(D) **harvesting and storage** /ਵਾਢੀ ਅਤੇ ਭੰਡਾਰਣ
4.	In the absence of which of the following, will photosynthesis not occur in leaves?/ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਪੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੰਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ?	
	(A) Guard cells/ ਗਾਰਡ ਸੈੱਲ	(B) Chlorophyll /ਕਲੋਰੋਫਿਲ
	(C) Vacuole /ਵੈਕੁਓਲ	(D) Space between cells/ ਸੈੱਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿੱਥ
5.	Which of the following statements is/are correct? /ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ/ਸਹੀ ਹੈ? (i) All green plants can prepare their own food./ਸਾਰੇ ਹਰੇ ਪੌਦੇ ਆਪਣਾ ਭੋਜਨ ਖੁਦ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। (ii) Most animals are autotrophs./ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਜਾਨਵਰ ਆਟੋਟ੍ਰੋਫ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। (iii) Carbon dioxide is not required for photosynthesis./ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੰਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। (iv) Oxygen is liberated during photosynthesis./ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੰਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੌਰਾਨ ਆਕਸੀਜਨ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। Choose the correct answer from the options below./ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਚੁਣੋ।	
	(A) (i) and (iv)	(B) (ii) only
	(C) (ii) and (iii)	(D) (i) and (ii)

6.	Anushka wanted to buy a gift made of animal fibre obtained without killing the animal. Which of the following would be the right gift /ਅਨੁਸ਼ਕਾ ਜਾਨਵਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਫਾਈਬਰ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਤੋਹਫ਼ਾ ਖਰੀਦਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਤੋਹਫ਼ਾ ਹੋਵੇਗਾ	
	(A) Woolen shawl /ਉੱਨੀ ਸ਼ਾਲ	(B) Silk scarf /ਰੇਸ਼ਮ ਸਕਾਰਫ਼
	(C) Animal fur cap/ ਜਾਨਵਰ ਫਰ ਟੋਪੀ	(D) Leather jacket/ ਚਮੜੇ ਦੀ ਜੈਕਟ
7.	Which of the following statements is/are true for sexual reproduction in plants? /ਪੌਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਪ੍ਰਜਨਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ/ਸਹੀ ਹੈ? (i) Plants are obtained from seeds./ ਪੌਦੇ ਬੀਜਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। (ii) Two plants are always essential. /ਦੋ ਪੌਦੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। (iii) Fertilisation can occur only after pollination. /ਪਰਾਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਖਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। (iv) Only insects are agents of pollination. /ਸਿਰਫ਼ ਕੀੜੇ ਹੀ ਪਰਾਗਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਕ ਹਨ। Choose from the options given below./ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਣੋ।	
	(A) (i) and (iii)	(B) (i) only
	(C) (ii) and (iii)	(D) (i)and(iv)
8.	Arnav visited a forest near his town with his classmates and his teacher. As they were entering the forest, their class teacher told them not to make noise in the forest as noise could disturb/ਅਰਨਵ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿਪਾਠੀਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਕ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਲਾਸ ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਰੌਲਾ ਨਾ ਪਾਉਣ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ੋਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।	
	(A) birds /ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ	(B) animals /ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ
	(C) both birds and animals /ਪੰਛੀਆਂ ਅਤੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ	(D) plants /ਪੌਦਿਆਂ ਨੂੰ
9.	Which of the following is not the name of a tree?/ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਰੁੱਖ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ?	
	(A) Teak /ਟੀਕ	(B) Sal /ਸਾਲ
	(C) Porcupine/ ਪੋਰਕੁਪਾਈਨ	(D) Kachnar //ਕਚਨਾਰ
10.	Seas and oceans are full of water on earth. However, a very small percentage of water present on earth is available for us. This percentage is roughly/ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਅਤੇ ਸਾਗਰ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਪਾਣੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਾਡੇ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲਗਭਗ ਹੈ	
	(A) 0.006%	(B) 0.06%
	(C) 0.6%	(D) 6%
11.	A man digging the ground near a water body found that the soil was moist. As he kept digging deeper and deeper he reached a level where all the spaces between particles of soil and gaps between rocks were filled with water. The upper limit of this layer is called/ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਇੱਕ ਜਲ-ਸਰੋਤ ਦੇ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮਿੱਟੀ ਗਿੱਲੀ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਡੂੰਘੀ ਤੋਂ ਡੂੰਘੀ ਖੁਦਾਈ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ, ਉਹ ਉਸ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕਣਾਂ ਅਤੇ ਚਟਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਪਾੜੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਰੀਆਂ ਥਾਂਵਾਂ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਰ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਪਰਤ ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	
	(A) water level /ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ	(B) water table/ ਭੂਮੀ ਜਲ-ਸਤਰ
	(C) groundwater /ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ	(D) water limit. /ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੀਮਾ

12.	The amount of water recommended by the United Nations for drinking, washing, cooking and maintaining proper hygiene per person per day is a minimum of /ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਪੀਣ, ਧੋਣ, ਖਾਣਾ ਪਕਾਉਣ ਅਤੇ ਸਹੀ ਸਫਾਈ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਾਤਰਾ ਹੈ।	
	(A) 5 litres	(B) 15 litres
	(C) 30 litres	(D) 50 litres
13.	Water polluted by various human activities causes a number of water borne diseases. Which of the following is not a water borne disease?/ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਨੁੱਖੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਪਾਣੀ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ?	
	(A) Cholera/ ਹੈਜ਼ਾ	(B) Typhoid /ਟਾਈਫਾਈਡ
	(C) Asthma /ਦਮਾ	(D) Dysentry /ਪੇਚਸ਼
14.	Which of the following is a part of inorganic impurities of the sewage? /ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸੀਵਰੇਜ ਦੀਆਂ ਅਕਾਰਬਨਿਕ ਅਸ਼ੁੱਧੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ?	
	(A) Pesticides /ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ	(B) Urea/ ਯੂਰੀਆ
	(C) Phosphates /ਫਾਸਫੇਟਸ	(D) Vegetable waste/ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ
15.	Which of the following is not a source of waste water?/ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਨਹੀਂ ਹੈ?	
	(A) Sewers /ਸੀਵਰ	(B) Homes/ ਘਰ
	(C) Industries/ ਉਦਯੋਗ	(D) Hospitals /ਹਸਪਤਾਲ
16.	A beggar wrapped himself with a few layers of newspaper on a cold winter night. This helped him to keep himself warm because /ਇੱਕ ਭਿਖਾਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਠੰਡੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਅਖਬਾਰ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਪਰਤਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲਪੇਟ ਲਿਆ। ਇਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਰਮ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ	
	(A) friction between the layers of newspaper produces heat /ਅਖਬਾਰ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਵਿਚਲੀ ਰਗੜ ਗਰਮੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ	(B) air trapped between the layers of newspaper is a bad conductor of heat. /ਅਖਬਾਰ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਫਸੀ ਹੋਈ ਹਵਾ ਗਰਮੀ ਦਾ ਮਾੜਾ ਸੰਚਾਲਕ ਹੈ।
	(C) newspaper is a conductor of heat. /ਅਖਬਾਰ ਗਰਮੀ ਦਾ ਸੰਚਾਲਕ ਹੈ।	(D) newspaper is at a higher temperature than the temperature of the surrounding./ ਅਖਬਾਰ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਤਾਪਮਾਨ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚੇ ਤਾਪਮਾਨ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
17.	Raghav and Vrinda measured their body temperature. Vrinda found her's to be 98.6 °F and Raghav recorded 37°C. Which of the following statement is true? /ਰਾਘਵ ਅਤੇ ਵਰਿੰਦਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਮਾਪਿਆ। ਵਰਿੰਦਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਤਾਪਮਾਨ 98.6 °F ਅਤੇ ਰਾਘਵ ਨੇ 37°C ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸੱਚ ਹੈ?	
	(A) Vrinda has a higher body temperature than Raghav /ਵਰਿੰਦਾ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਰਾਘਵ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚਾ ਹੈ	(B) Vrinda has a lower body temperature than Raghav/ ਵਰਿੰਦਾ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਰਾਘਵ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੈ
	(C) Both have normal body temperature /ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਸਾਧਾਰਨ ਹੈ	(D) Both are suffering from fever /ਦੋਵੇਂ ਬੁਖਾਰ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ

18.	Iron pillar near the Qutub Minar in Delhi is famous for the following facts. Which of these facts is responsible for its long stability?/ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਕੁਤੁਬਮੀਨਾਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਲੋਹੇ ਦਾ ਥੰਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤੱਥਾਂ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਤੱਥ ਇਸਦੀ ਲੰਬੀ ਸਥਿਰਤਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ?	
	(A) It is more than 7 metres high/ ਇਹ 7 ਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉੱਚਾ ਹੈ	(B) It weighs about 6000 kg. /ਇਸ ਦਾ ਭਾਰ ਲਗਭਗ 6000 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਹੈ।
	(C) It was built more than 1600 years ago. /ਇਹ 1600 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।	(D) It has not rusted after such a long period. /ਇੰਨੇ ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਜੰਗਾਲ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ।
19.	An EVS teacher of class V shows a video of different types of animals like reptiles, and amphibians and discuss about them. The most appropriate objective of the activity is to draw attention of students to /ਪੰਜਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦਾ ਇੱਕ ਈ.ਵੀ.ਐੱਸ. ਅਧਿਆਪਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੱਪਾਂ, ਅਤੇ ਜਲ-ਥਲੀ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਵੀਡੀਓ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ?	
	(A) show food items /ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਿਖਾਓ	(B) observe variation in animals and their living /ਜਾਨਵਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਵੇਖੋ
	(C) Names the animals/ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ	(D) importance of animals /ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ
20.	A schoo trip has been organized to visit to jaisalmer during summer season by EVS teacher. The students are taken to fields where rainwater harvesting is done and are asked to prepare a case study report about rainwater harvesting. The purpose of such a trip is to: /ਈਵੀਐਸ ਅਧਿਆਪਕ ਦੁਆਰਾ ਗਰਮੀਆ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਜੈਸਲਮੇਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੀਂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੀਂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਬਾਰੇ ਕੇਸ ਸਟੱਡੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ: 1 Make students understand how the human mind can solve problems that are not solved by the nature/ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਓ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਦਿਮਾਗ ਉਹਨਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਹੱਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੁਦਰਤ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ 2 Such activities not only help the learners enjoy the time outside the class but also allow them to learn the importance of water conservation /ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਖਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਲਾਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ 3 helps students in learning how to write case study /ਕੇਸ ਅਧਿਐਨ ਲਿਖਣਾ ਸਿੱਖਣ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ	
	(A) 1,2 and 3	(B) 1 and 2
	(C) 2 and 3	(D) 1 and 3

21. Which among the following considerations would an EVS teacher keep in mind while designing a group activity in the his class /ਇੱਕ ਈਵੀਐਸ ਅਧਿਆਪਕ ਆਪਣੀ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮੂਹਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗਾ

1 Engage the interests of the children /ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ

2 Appeal equally to boys and girls /ਲੜਕੇ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਨਾ

3 Use expensive material/ ਮਹਿੰਗੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ

4 Appeal to children of all religious and cultural backgrounds/ ਸਾਰੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨਾ

(A) 1,2 and 4	(B) 1, 3 and 4
(C) 2 and 4	(D) 2 and 3

22. NCF 2005 has not recommended any prescribed curriculum and text- books for EVS for class I and II. The most appropriate reason for this/ NCF 2005 ਨੇ ਕਲਾਸ I ਅਤੇ II ਲਈ EVS ਲਈ ਕਿਸੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵਾਂ ਕਾਰਨ ਹੈ

(A) EVS is only for class III Onwards /ਈਵੀਐਸ ਸਿਰਫ਼ ਤੀਜੀ ਜਮਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਈ ਹੈ	(B) Learners in class I and II cannot read and write/ਜਮਾਤ I ਅਤੇ II ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ
(C) To Provide contextual environment /ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ	(D) To reduce the load of curriculum /ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦਾ ਭਾਰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ

23. ----------is the first school where children start their initial learning----------- ਪਹਿਲਾ ਸਕੂਲ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬੱਚੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ

(A) Family/ ਪਰਿਵਾਰ	(B) Primary school/ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ
(C) Play school /ਪਲੇ ਸਕੂਲ	(D) Society/ ਸਮਾਜ

24. Match the following ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਕਰੋ

List I		List II
A	Formative Online Assessment Tool ਇੱਕ ਫਾਰਮੇਟਿਵ ਔਨਲਾਈਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਟੂਲ	I Weekly Self Test Quizzes ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਸਵੈ ਟੈਸਟ ਕਵਿਜ਼
B	Summative Online Assessment Tool ਸੰਖੇਪ ਔਨਲਾਈਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਟੂਲ	II Individual Laboratory Report ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਰਿਪੋਰਟ
C	Formative Offline Assessment Tool ਫਾਰਮੇਟਿਵ ਔਫਲਾਈਨ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਟੂਲ	III Self Assessment Module ਸਵੈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਮੋਡੀਊਲ
D	Summative Offline Assessment Tool ਸੰਖੇਪ ਔਫਲਾਈਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਟੂਲ	IV Weekly Quiz ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਕਵਿਜ਼

(A) A- I, B- II, C- III, D- IV	(B) A- III, B- IV, C- I, D- II
(C) A- IV, B- III, C- II, D- I	(D) A- II, B- I, C- IV, D- III

25.	Assertion (A) : At memory level, teaching is nothing but learning the subject matter by rote Reason (R): As against reflective level, the memory level is highly thoughtful Choose the correct from the following/ਕਥਨ (A): ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ, ਅਧਿਆਪਨ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਰੱਟ ਕੇ ਸਿੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਾਰਨ (R): ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਪੱਧਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਦਾ ਪੱਧਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਚਾਰਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ	
	(A) Both (A) and (R) are true ਦੋਵੇਂ (A) ਅਤੇ (R) ਠੀਕ ਹਨ	(B) Both (A) and (R) are false/ ਦੋਵੇਂ (A) ਅਤੇ (R) ਗਲਤ ਠੀਕ ਹਨ
	(C) (A) is true, but (R) is false./ (A) ਠੀਕ ਹੈ ਅਤੇ (R) ਗਲਤ ਹੈ	(D) (A) is false, but (R) is true./ (A) ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ (R) ਗਲਤ ਹੈ।
26.	The teacher with 50 students class, wants them to participate in an activity which involves maximum number of senses to enable to enhance learning, for the purpose he have to follow the suitable activity of/50/ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਕਲਾਸ ਵਾਲਾ ਅਧਿਆਪਕ, ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ ਇੰਦਰੀਆਂ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਸੰਖਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਿੱਖਣ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇ , ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਯੋਗ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਿਹੜੀ ਹੋਵੇਗੀ?	
	(A) Organizing field visit to some popular places /ਕੁਝ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਥਾਨਾਂ ਲਈ ਖੇਤਰੀ ਦੌਰੇ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨਾ	(B) Using relevant smart class teaching-learning materials/ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮਾਰਟ ਕਲਾਸ ਅਧਿਆਪਨ-ਸਿਖਲਾਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ
	(C) Encouraging debate and discussion among groups /ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਅਤੇ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ	(D) Inviting resource persons from community to demonstrate their skills /ਸਮਾਜ ਵਿਚਲੇ ਰਿਸੋਰਸ ਪਰਸਨ ਆਪਣੇ ਹੁਨਰ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣੇ
27.	Which of the following can be more helpful in learning about the "Mountains and Agriculture" through ICT?/ ICT ਦੁਆਰਾ "ਪਹਾੜਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ" ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਣ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਵਧੇਰੇ ਸਹਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?	
	(A) Projector /ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਰ	(B) Slides /ਸਲਾਈਡਾਂ
	(C) Video /ਵੀਡੀਓ	(D) Recorder /ਰਿਕਾਰਡਰ
28.	Which of the following are the major socialization agencies /ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਮਾਜੀਕਰਨ ਏਜੰਸੀਆਂ ਹਨ I. Community /ਭਾਈਚਾਰਾ II. Family /ਪਰਿਵਾਰ III. Same group /ਸਮਾਨ ਸਮੂਹ IV. Formal Educational Institutions /ਰਸਮੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ	
	(A) II, III and IV	(B) I, II, III and IV
	(C) I and III	(D) I, II and III

29.	A teacher intends to conduct remedial classes for some students who are not responding satisfactorily. Which type of evaluation she/he would undertake for choosing students for her/his remedial classes?/ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਕੁਝ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਉਪਚਾਰਕ ਕਲਾਸਾਂ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਉਪਚਾਰਕ ਕਲਾਸਾਂ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੇਗਾ?	
	(A) Summative evaluation /ਸੰਖੇਪ ਮੁਲਾਂਕਣ	(B) Diagnostic evaluation /ਡਾਇਗਨੋਸਟਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ
	(C) Assessment of portfolios /ਪੋਰਟਫੋਲੀਓ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ	(D) Competency based evaluation /ਯੋਗਤਾ ਆਧਾਰਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ
30.	Special attention given to students with or without special needs is called_______ /ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਨੂੰ _______ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	
	(A) Integrated education /ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਸਿੱਖਿਆ	(B) General education /ਆਮ ਸਿੱਖਿਆ
	(C) Remedial education /ਉਪਚਾਰਕ ਸਿੱਖਿਆ	(D) Special education/ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿੱਖਿਆ
31.	__________represents the pattern of biological, cognitive, and socio-emotional processes that begins at conception and continues through the life span. _______ ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨ, ਬੌਧਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ-ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪੈਟਰਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।	
	(A) Development/ ਵਿਕਾਸ	(B) Growth/ ਵਾਧਾ
	(C) Maturation/ ਪਰਿਪੱਕਤਾ	(D) Cognition/ ਬੋਧ
32.	Piagetian concept of the incorporation of new information into existing knowledge is called _________./ ਮੌਜੂਦਾ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪਾਈਗੇਟੀਅਨ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ _______ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।	
	(A) Assimilation/ ਸਮਾਈਕਰਣ	(B) Accommodation/ ਰਿਹਾਇਸ਼
	(C) Organization/ ਸੰਗਠਨ	(D) Equilibration/ ਸੰਤੁਲਨ
33.	Who among the following presented a social constructivist approach to learning? ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੇ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਸਮਾਜਿਕ ਰਚਨਾਤਮਕ ਪਹੁੰਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ?	
	(A) Ausubel/ ਔਸੁਬੇਲ	(B) Gagne/ ਗਗਨੇ
	(C) Jean Piaget ਜੀਨ ਪਾਈਗੇਟ	(D) Lev Vygotsky ਲੇਵ ਵਿਗੋਟਸਕੀ
34.	People value trust, caring and loyalty to others as a basis for moral judgment, represents which of the following stage of Kohlberg's theory of moral development?/ ਲੋਕ ਨੈਤਿਕ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਵਫਾਦਾਰੀ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕੋਹਲਬਰਗ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ?	
	(A) Stage 2 Individualism, Purpose, and exchange/ ਪੜਾਅ 2 ਵਿਅਕਤੀਵਾਦ, ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਟਾਂਦਰਾ	(B) Stage 3 Mutual interpersonal expectations, relationships, and interpersonal conformity/ ਪੜਾਅ 3 ਆਪਸੀ ਪਰਸਪਰ ਉਮੀਦਾਂ, ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਵਿਅਕਤੀਗਤ
	(C) Stage 4 social system morality/ ਪੜਾਅ 4 ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੈਤਿਕਤਾ	(D) Stage 1 Heteronomous Morality/ ਪੜਾਅ 1 ਵਿਭਿੰਨ ਨੈਤਿਕਤਾ
35.	In triarchic theory of intelligence as given by Sternberg, which of the following is not included? ਸਟਰਨਬਰਗ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਏ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਤਿਕੋਣੀ ਸਿੱਧਾਂਤ ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ?	
	(A) Spatial/ ਸਥਾਨਿਕ	(B) Analytical/ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕਤਾ
	(C) Creative/ ਰਚਨਾਤਮਕ	(D) Practical/ ਵਿਹਾਰਕ
36.	Which of the following represents the acquisition of a traditional masculine or feminine role?/ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਇੱਕ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਮਰਦ ਜਾਂ ਇਸਤਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ?	
	(A) Gender roles/ ਜੈਂਡਰ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ	(B) Gender typing/ ਜੈਂਡਰ ਟਾਈਪਿੰਗ
	(C) Gender integration/ ਜੈਂਡਰ ਏਕੀਕਰਨ	(D) Gender stereotyping/ ਜੈਂਡਰ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪਿੰਗ

37.	In Pavlov's experiments, Pavlov gave food to the dog only after ringing the bell, not after any other sound, represents which of the following concepts?/ ਪਾਵਲੋਵ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਾਵਲੋਵ ਨੇ ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਘੰਟੀ ਵਜਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਭੋਜਨ ਦਿੱਤਾ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਵਾਜ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ?	
	(A) Generalization/ ਸਾਧਾਰਨੀਕਰਨ	(B) Discrimination/ ਵਿਤਕਰਾ
	(C) Extinction/ ਅਲੋਪ ਹੋਣਾ	(D) Sensitization/ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ
38.	The concept of child-centred education is advocated by/ ਬਾਲ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਹੈ :	
	(A) John Dewey/ ਜੌਨ ਡੇਵੀ ਦੁਆਰਾ	(B) Pestalozzi/ ਪੇਸਟਲੋਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ
	(C) Herbart/ ਹਰਬਰਟ ਦੁਆਰਾ	(D) Froebel/ ਫਰੋਬੇਲ ਦੁਆਰਾ
39.	Which of the following is not the characteristic of emotional intelligence given by Peter Salvovey?/ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਪੀਟਰ ਸੇਲਵੋਵੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ?	
	(A) Perceiving emotions/ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ	(B) Managing emotions/ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨਾ
	(C) Using emotions/ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ	(D) Controlling emotions/ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ
40.	The concept of continuous and comprehensive evaluation is introduced in the year ________./ ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਸਾਲ ________ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।	
	(A) 2010	(B) 2005
	(C) 2009	(D) 2004
41.	The conflict theory is given by/ ਸੰਘਰਸ਼ ਸਿਧਾਂਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ :	
	(A) Emile Durkheim/ ਐਮੀਲ ਦੁਰਖਾਈਮ ਦੁਆਰਾ	(B) Karl Marx/ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦੁਆਰਾ
	(C) Robert Stolle/ ਰੌਬਰਟ ਸਟੋਲ ਦੁਆਰਾ	(D) Max weber/ ਮੈਕਸ ਵੇਬਰ ਦੁਆਰਾ
42.	Which of the following classroom environment places no demands on the students of any sort and students are actively supported in their efforts to seek their own ends using any reasonable means?/ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕਲਾਸਰੂਮ ਮਾਹੌਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਜਬ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ?	
	(A) The authoritative style/ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸ਼ੈਲੀ	(B) The indulgent style/ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸ਼ੈਲੀ
	(C) The permissive style/ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਸ਼ੈਲੀ	(D) The democratic style/ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸ਼ੈਲੀ
43.	Which of the following represented the four clusters of emotional intelligence given by Goleman (2001)?/ ਗੋਲਮੈਨ (2001) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ :	
	(A) Self awareness, social awareness, self-management and relationship management/ ਸਵੈ ਜਾਗਰੂਕਤਾ, ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ, ਸਵੈ-ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਸਬੰਧ ਪ੍ਰਬੰਧਨ	(B) Self motivation, social awareness, self-management and relationship management/ ਸਵੈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ, ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ, ਸਵੈ-ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਸਬੰਧ ਪ੍ਰਬੰਧਨ
	(C) Self awareness, social awareness, self-concept and relationship management/ ਸਵੈ ਜਾਗਰੂਕਤਾ, ਸਮਾਜਿਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ, ਸਵੈ ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਸਬੰਧ ਪ੍ਰਬੰਧਨ	(D) Self concept, social awareness, self-concept and relationship management/ ਸਵੈ-ਸੰਕਲਪ, ਸਮਾਜਿਕ-ਜਾਗਰੂਕਤਾ, ਸਵੈ-ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ
44.	Which assessment technique is subjective in nature?/ਕਿਹੜੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤਕਨੀਕ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੈ?	
	(A) Objective type questions/ ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਠ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ	(B) Quiz/ ਕੁਇਜ਼
	(C) Rating Scale/ ਰੇਟਿੰਗ ਸਕੇਲ	(D) Multiple type questions/ ਬਹੁ-ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ
45.	The best child centred approach of learning is /ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਬਾਲ ਕੇਂਦਰਿਤ ਪਹੁੰਚ ਹੈ :	
	(A) Enquiry based learning ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਆਧਾਰਿਤ ਸਿਖਲਾਈ	(B) Concept formation/ ਸੰਕਲਪ ਨਿਰਮਾਣ
	(C) Project based leanring/ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਆਧਾਰਿਤ ਸਿਖਲਾਈ	(D) Lecture/ ਲੈਕਚਰ

46.	Reciprocal determinism model of albert bandura consist of following three factors except/ ਅਲਬਰਟ ਬੈਂਡੂਰਾ ਦੇ ਪਰਸਪਰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਮਾਡਲ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਿਸ ਕਾਰਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਤਿੰਨ ਕਾਰਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ :	
	(A) Behaviour/ ਵਿਵਹਾਰ	(B) Person/ ਵਿਅਕਤੀ
	(C) Genetic/ ਜੈਨੇਟਿਕ	(D) Environment/ ਵਾਤਾਵਰਨ
47.	__________ is a classroom in which students from different cultural backgrounds cooperate by doing different parts of a project to reach a common goal./ _________ ਇੱਕ ਕਲਾਸਰੂਮ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਟੀਚੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗ ਕਰਕੇ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।	
	(A) Group classroom/ ਸਮੂਹ ਕਲਾਸਰੂਮ	(B) Jigsaw Classroom/ ਜਿਗਸੌ ਕਲਾਸਰੂਮ
	(C) Paired classroom/ ਜੋੜਾਬੱਧ ਕਲਾਸਰੂਮ	(D) Pair-share classroom/ ਪੇਅਰ-ਸ਼ੇਅਰ ਕਲਾਸਰੂਮ
48.	The Erickson theory of development comes under/ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਐਰਿਕਸਨ ਸਿਧਾਂਤ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ :	
	(A) Psychoanalytic theory of child development/ ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਸਿਧਾਂਤ	(B) Behaviourist theory of child development/ ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ
	(C) Cognitive theory of child development/ ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਬੋਧਾਤਮਕ ਸਿਧਾਂਤ	(D) Constructivist theory of child development/ ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਰਚਨਾਤਮਕ ਸਿਧਾਂਤ
49.	Thurston's group factor structure of intelligence does not include which of the following factors?/ ਥਰਸਟਨ ਦੇ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੇ ਸਮੂਹ ਕਾਰਕ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ :	
	(A) Number factor/ ਸੰਖਿਆ ਕਾਰਕ	(B) Memory/ ਮੈਮੋਰੀ
	(C) Word fluency/ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਰਵਾਨਗੀ	(D) Abstract thinking/ ਅਮੂਰਤ ਸੋਚ
50.	Which of the following is not a part of factor theories of intelligence?/ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਕਾਰਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ?	
	(A) Sternberg theory/ ਸਟਰਨਬਰਗ ਸਿਧਾਂਤ	(B) Vernon Hierarchical theory/ ਵਰਨਨ ਹਾਇਰਾਰਕੀਕਲ ਸਿਧਾਂਤ
	(C) Thurston theory/ ਥਰਸਟਨ ਸਿਧਾਂਤ	(D) Guilford theory/ ਗਿਲਫੋਰਡ ਸਿਧਾਂਤ
51.	Stanford Binet scale is a type of ___________./ ਸਟੇਨਫੋਰਡ ਬਿਨੇਟ ਸਕੇਲ _______ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਹੈ।	
	(A) Verbal test/ ਮੌਖਿਕ ਟੈਸਟ	(B) Non-verbal group test/ ਗੈਰ ਮੌਖਿਕ ਸਮੂਹ ਟੈਸਟ
	(C) Individual verbal test/ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੌਖਿਕ ਟੈਸਟ	(D) Verbal group test/ ਮੌਖਿਕ ਸਮੂਹ ਟੈਸਟ
52.	Terman defines intelligence in terms of/ ਟਰਮਨ ਬੁੱਧੀ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ :	
	(A) Ability to adapt/ ਢਾਲਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ	(B) Ability to understand/ ਸਮਝਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ
	(C) Ability to solve problems/ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ	(D) Ability to think in abstract terms/ ਸੰਖੇਪ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਚਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ
53.	Who gave the concept of Kindergarten school?/ ਕਿੰਡਰਗਾਰਟਨ ਸਕੂਲ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਕਿਸਨੇ ਦਿੱਤੀ?	
	(A) John Dewey/ ਜੌਨ ਡੇਵੀ	(B) Pestalozzi/ ਪੇਸਟਲੋਜ਼ੀ
	(C) Herbart/ ਹਰਬਰਟ	(D) Froebel/ ਫਰੋਬੇਲ
54.	The correct sequence of categories of learning outcomes in affective domain is/ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦਾ ਸਹੀ ਕ੍ਰਮ ਹੈ :	
	(A) Receiving, Responding, Valuing, Organization and characterization/ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ, ਮੁੱਲ ਦੇਣਾ, ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ	(B) Receiving, Responding, Organization, Valuing and characterization/ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ, ਸੰਗਠਨ ਕਰਨਾ, ਮੁੱਲ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ
	(C) Receiving, Responding, Valuing, Organization and characterization/ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ, ਮੁੱਲ ਦੇਣਾ, ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ	(D) Receiving, Responding, Organization, characterization and Valuing/ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ, ਸੰਗਠਨ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਮੁੱਲ

55.	ADHD stands for/ ADHD ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ :	
	(A) Attention disorder and hyperactivity deficit/ ਅਟੈਂਸ਼ਨ ਡਿਸਆਰਡਰ ਐਂਡ ਹਾਈਪਰਐਕਟੀਵਿਟੀ ਡੇਫਿਸਿਟ	(B) Attention deficiency and hyperactivity disorder/ ਅਟੈਂਸ਼ਨ ਡੈਫੀਸ਼ੈਂਸ਼ੀ ਐਂਡ ਹਾਈਪਰਐਕਟੀਵਿਟੀ ਡਿਸਆਰਡਰ
	(C) Attention defic t hyperactivity disorder/ ਅਟੈਂਸ਼ਨ ਡੇਫਿਸਿਟ ਐਂਡ ਹਾਈਪਰਐਕਟੀਵਿਟੀ ਡਿਸਆਰਡਰ	(D) Attention disorder hypertension deficit/ ਅਟੈਂਸ਼ਨ ਡਿਸਆਰਡਰ ਐਂਡ ਹਾਈਪਰਐਕਟੀਵਿਟੀ ਡੇਫਿਸਿਟ
56.	_________ are problems in pronouncing sounds correctly./ ______ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਉਚਾਰਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹਨ।	
	(A) Fluency disorders/ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿਕਾਰ	(B) Articulation disorders/ ਆਰਟੀਕੁਲੇਸ਼ਨ ਵਿਕਾਰ
	(C) Voice disorders/ ਆਵਾਜ਼ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਕਾਰ	(D) Language disorders/ ਭਾਸ਼ਾ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਕਾਰ
57.	A teacher is using an alternative computer keyboard to facilitate learning of a child suffering from cerebral palsy, is an example of which type of technology?/ ਦਿਮਾਗੀ ਅਧਰੰਗ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਕੀਬੋਰਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ?	
	(A) Instructional techno ogy/ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ	(B) Computer assisted technology/ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਹਾਇਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ
	(C) Assistive technology/ ਸਹਾਇਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ	(D) Complex hypermedia/ ਕੰਪਲੈਕਸ ਹਾਈਪਰਮੀਡੀਆ
58.	Inclusion in education refers to/ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ :	
	(A) Students with special needs spend all their time with normal students/ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ਆਮ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਬਿਤਾਉਂਦੇ ਹਨ	(B) Students with special needs spend half of their time with normal students/ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣਾ ਅੱਧਾ ਸਮਾਂ ਆਮ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਬਿਤਾਉਂਦੇ ਹਨ
	(C) Students with special needs attend special schools/ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ	(D) Integration of special needs students with normal students occasionally/ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਆਮ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਏਕੀਕਰਨ
59.	Most commonly identified form of intellectual disability which is genetically transmitted is _________./ ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਰੂਪ ਜੋ ਕਿ ਜੈਨੇਟਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ _________ ਹੈ।	
	(A) Genetic syndrome/ ਜੈਨੇਟਿਕ ਸਿੰਡਰੋਮ	(B) Down syndrome/ ਡਾਊਨ ਸਿੰਡਰੋਮ
	(C) Birth disorder syndrome/ ਜਨਮ ਵਿਕਾਰ ਸਿੰਡਰੋਮ	(D) Intellect disorder/ ਬੁੱਧੀ ਵਿਕਾਰ
60.	____________refers to a broad range of autism disorders including the classical and severe forms of autism/_________ ਔਟਿਜ਼ਮ ਦੇ ਕਲਾਸੀਕਲ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪਾਂ ਸਮੇਤ ਔਟਿਜ਼ਮ ਵਿਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ :	
	(A) Autism spectrum disorders/ ਔਟਿਜ਼ਮ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਵਿਕਾਰ	(B) Autism-specific disorders/ ਔਟਿਜ਼ਮ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਕਾਰ
	(C) ADH/ ਏ.ਡੀ.ਐਚ.	(D) ADHD/ ਏ.ਡੀ.ਐਚ.ਡੀ.

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰ੍ਹੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 61 ਤੋਂ 68 ਤੱਕ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ-

ਮੁੰਡੇ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਆਏ ਤਾਂ ਪਰੇਅਰ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿੱਚ ਤੱਪੜ ਤੇ ਦਰੀਆਂ ਵਿਛੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਚੜ੍ਹਦੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਬਣੇ ਥੜ੍ਹੇ ਉੱਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਵੇਲੇ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਸ਼ਾਮਿਆਨਾ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਾਮਿਆਨੇ ਦੇ ਹੇਠ ਥੜ੍ਹੇ ਉੱਤੇ ਵੱਡਾ ਮੇਜ਼ ਰੱਖ ਕੇ ਉਹਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਰੱਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਮੇਜ਼ ਉੱਤੇ ਫੁੱਲਦਾਨ ਤੇ ਕੁਝ ਜੁਰਾਬਾਂ, ਬੁਨੈਣਾਂ, ਪੈੱਨਸਿਲਾਂ ਦੇ ਬੰਡਲ ਲਾਲ, ਪੀਲੇ, ਹਰੇ ਤੇ ਨੀਲੇ ਪਤੰਗੀ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਸਜਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਥੜ੍ਹੇ ਦੇ ਦੋਹੀਂ ਪਾਸੀਂ ਕੁਝ ਕੁਰਸੀਆਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ ਵੀ ਡਾਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਚੰਦੂ ਇਹਨਾਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਤੇ ਮੇਜ਼ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਜਿਵੇਂ 'ਫੇਰੀਆਂ' ਪਾਉਂਦਾ ਫਿਰਦਾ ਸੀ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਏ ਤੇ ਜਮਾਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬੈਠਦੇ ਗਏ। ਅਧਿਆਪਕ ਆਪੋ-ਆਪਣੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਪਿੱਛੇ ਖੜੋਤੇ, ਧਿਆਨ ਤੇ ਕੁਝ ਘਬਰਾਹਟ ਜਿਹੀ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਹਿੱਲੇ-ਜੁੱਲੇ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਬਿੰਦੇ-ਝੱਟੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵੱਲ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

	ਜਦੋਂ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਤੇ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆਏ ਤਾਂ ਸਭ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੁਚੇਤ ਹੋ ਕੇ, ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਬੈਠ ਗਏ। ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਡਰਿੱਲ ਮਾਸਟਰ ਨੇ ਵਿਸਲ ਵਜਾਈ ਤੇ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ।	
61.	ਪੈਰ੍ਹੇ ਵਿਚ ਆਇਆ ਸ਼ਬਦ 'ਬੰਡਲ' ਵਿਆਕਰਨ ਅਨੁਸਾਰ-	
	(A) ਪੜਨਾਂਵ ਹੈ	(B) ਸਮੂਹ-ਵਾਚਕ ਨਾਂਵ ਹੈ
	(C) ਸੰਖਿਆ-ਵਾਚਕ ਨਾਂਵ ਹੈ	(D) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਹੈ
62.	ਪੈਰ੍ਹੇ ਵਿਚ ਕਿਸ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਘਟਨਾ-ਚਕ੍ਰ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ?	
	(A) ਸਿਆਸੀ ਸਭਾ	(B) ਸਿੱਖਿਆ ਦਫ਼ਤਰ
	(C) ਸਕੂਲ	(D) ਮੇਲਾ
63.	ਇਸ ਪੈਰ੍ਹੇ ਵਿਚ ਆਏ ਸ਼ਬਦ 'ਫੋਰੀਆਂ' ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?	
	(A) ਤੁਰੰਤ	(B) ਤਲਾਸ਼
	(C) ਛੜੱਪੇ	(D) ਫੈਲਣਾ
64.	ਵਾਕੰਸ਼ 'ਚੜ੍ਹਦे ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ' ਤੋਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ?	
	(A) ਉੱਚਾ ਥਾਂ	(B) ਸਟੇਜ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ
	(C) ਪੂਰਬੀ ਪਾਸਾ	(D) ਪੌੜੀਆਂ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ
65.	ਪੈਰੇ ਦੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਣਵਾਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?	
	(A) ਜੁਰਾਬ	(B) ਪਤੰਗੀ
	(C) ਕਾਗਜ਼	(D) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
66.	ਸ਼ਾਮਿਆਨਾ ਕਿਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ?	
	(A) ਥੜ੍ਹੇ ਉੱਪਰ	(B) ਸਕੂਲ ਦੇ ਬਾਹਰ
	(C) ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ	(D) ਉਪਰੋਕਤ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
67.	'ਕਤਾਰ' ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?	
	(A) ਸਿਫ਼ਰ	(B) ਬੇਧਿਆਨ
	(C) ਝੁੰਡ	(D) ਸਤਰ
68.	ਪੈਰ੍ਹੇ ਵਿਚ ਕੁੱਝ ਸ਼ਬਦ ਖ਼ਾਸ ਨਾਂਵ ਹਨ, ਸਹੀ ਚੋਣ ਕਰੋ	
	(A) ਅਧਿਆਪਕ	(B) ਵਿਦਿਆਰਥੀ
	(C) ਚੰਦੂ	(D) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
	ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਾਵਿ ਟੋਟੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 69 ਤੋਂ 76 ਤੱਕ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ- ਭਾਖੜੇ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਮੁਟਿਆਰ ਇੱਕ ਨੱਚਦੀ ਚੰਦ ਨਾਲੋਂ ਗੋਰੀ ਉੱਤੇ ਚੁੰਨੀ ਸੁੱਚੇ ਕੱਠ ਦੀ ਪੈਰ ਪੈਰ ਉੱਤੇ ਰੂਪ ਹੈ ਖਿਲਾਰਨਾ ਬਾਗਾਂ ਤੇ ਬਹਾਰਾਂ ਨਾਲ ਦੇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿੰਗਾਰਨਾ ਗੱਭਰੂ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਗੌਣ ਲਈ ਆਏਗੀ ਵੇਹੜਿਆਂ 'ਚ ਚਾਨਣਾ ਖਿੰਡੌਣ ਲਈ ਆਏਗੀ ਦੇਸ ਦੇ ਨਸੀਬ ਵਿੱਚ ਜਾਊ ਰਚ ਮਚ ਜੀ ਭਾਖੜੇ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਮੁਟਿਆਰ ਇੱਕ ਨੱਚਦੀ.. ਮਾਰ ਮਾਰ ਹਾਕਾਂ ਉਹਨੇ ਪੈਲੀਆਂ ਜਗੌਣੀਆਂ ਸਾਵੀਆਂ ਪੁਸ਼ਾਕਾਂ ਪਾ ਪਾ ਸੋਹਣੀਆਂ ਸਜੌਣੀਆਂ ਬੇਲਿਆਂ ਤੇ ਬੰਜਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਊਗੀ ਉਹ ਰੰਗਦੀ ਲਾਲੀ ਜਿਥੇ ਪਈ ਉਹਦੇ ਸੂਹਣੇ ਅੰਗ ਅੰਗ ਦੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਰੌਣਕਾਂ 'ਚ ਕਿਵੇਂ ਆਵੇ ਨੱਚਦੀ ਭਾਖੜੇ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਮੁਟਿਆਰ ਇੱਕ ਨੱਚਦੀ.. ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਰਾਣੀ ਉਹਨੂੰ ਕਹਿਣਗੇ ਨੂਰ ਉਡ ਜਾਊ ਲਸ਼ਕਾਰੇ ਜਿੱਥੇ ਪੈਣਗੇ ਵਾਹਣਾ ਤੇ ਉਜਾੜਾਂ ਵਿੱਚ ਮੋਤੀ ਉਹਨੇ ਕੇਰਨੇ ਜੱਟੀਆਂ ਬਣੌਨਗੀਆਂ, ਸੋਨੇ ਦੇ ਅਟੇਰਨੇ ਚਾਂਦੀ ਦੀਆਂ ਚਰਖੀਆਂ ਤੇ ਸੂਤ ਉੱਨੂ ਨੱਚ ਜੀ	

	ਭਾਖੜੇ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਮੁਟਿਆਰ ਇੱਕ ਨੱਚਦੀ..	
69.	ਕਾਵਿ ਟੋਟੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ 'ਵਾਹਣ' ਦਾ ਅਰਥ-	
	(A) ਵਾਹੀ ਹੋਈ ਪੈਲੀ	(B) ਵਹਿਣ
	(C) ਪਹਾੜੀ	(D) ਦਰਿਆ
70.	'ਬੇਲਿਆਂ' ਤੋਂ ਇਥੇ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?	
	(A) ਨਦੀ ਕਿਨਾਰੇ ਸੰਘਣਾ ਜੰਗਲ	(B) ਵੇਲਾ
	(C) ਗ਼ੈਰ ਉਪਜਾਊ ਮਿੱਟੀ	(D) ਨਦੀਆਂ
71.	ਭਾਖੜੇ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਮੁਟਿਆਰ ਇੱਕ ਨੱਚਦੀ--ਇਸ ਤੁਕ ਵਿਚ ਕਿਸ ਮੁਟਿਆਰ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?	
	(A) ਨੌਜਵਾਨ ਤੀਵੀਂ	(B) ਬਿਜਲੀ
	(C) ਛੋਟੀ ਜਹੀ ਲੜਕੀ	(D) ਤਾਰਾਂ
72.	ਕਾਵਿ ਟੋਟੇ ਵਿਚ ਮੁਟਿਆਰ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਸੀਬ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੱਸੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ?	
	(A) ਲ਼ਾਲ	(B) ਨੇਰ੍ਹੇ
	(C) ਰੌਸ਼ਨ	(D) ਨੱਚਦੇ
73.	'ਵੇਹੜਿਆਂ 'ਚ ਚਾਨਣਾ ਖਿਡੌਣ ਲਈ ਆਏਗੀ'-ਇਥੇ ਸ਼ਬਦ 'ਵੇਹੜਿਆਂ' ਕਿਸ ਵਿਆਕਰਣਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ?	
	(A) ਆਮ ਨਾਂਵ	(B) ਖ਼ਾਸ ਨਾਂਵ
	(C) ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਾਚਕ ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ	(D) ਸਥਾਨ ਵਾਚਕ ਕਿਰਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ
74.	ਇਥੇ 'ਗੋਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਕਿਸਮ ਹੈ?	
	(A) ਪਰਿਮਾਣ ਵਾਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ	(B) ਗੁਣ ਵਾਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ
	(C) ਨਿਸਚੇ ਵਾਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ	(D) ਪੜਨਾਵੀਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ
75.	ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ 'ਹਾਕਾਂ' ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?	
	(A) ਸੁਣਾਉਣਾ	(B) ਹਕੂਮਤ
	(C) ਹਾਹਾਕਾਰ	(D) ਬੁਲਾਉਣਾ
76.	ਕਵੀ ਹਨੇਰਾ ਕਿੰਜ ਦੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ?	
	(A) ਰੌਸ਼ਨੀ ਨਾਲ	(B) ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ
	(C) ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ	(D) ਲਲਕਾਰ ਨਾਲ
77.	ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖਦਿਆਂ ਬੱਚੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਿੰਜ ਕਰਦੇ ਹਨ?	
	(A) ਸੁਣਕੇ	(B) ਪੜ੍ਹਕੇ
	(C) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ	(D) ਉਪਰੋਕਤ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
78.	ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ?	
	(A) ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਤੋਂ ਤਰਕ	(B) ਸੌਖੇ ਤੋਂ ਔਖੇ
	(C) ਸੁਣਨਾ, ਪੜ੍ਹਨਾ, ਲਿਖਣਾ	(D) ਕੁਦਰਤੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਿਖਲਾਈ
79.	ਸੁਣਨ ਕੌਸ਼ਲ ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਅਭਿਆਸ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੋਵੇਗਾ?	
	(A) ਆਪਸੀ ਗੱਲਬਾਤ	(B) ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਨਾਟਕੀ ਰੂਪ
	(C) ਛੋਟੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਉੱਚਾਰਨ	(D) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
80.	ਬੋਲਣ ਕਲਾ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਅਭਿਆਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?	
	(A) ਸਮੂਹਿਕ ਕਵਿਤਾ ਪਾਠ	(B) ਬਾਲ ਸਭਾ ਦਾ ਆਯੋਜਨ
	(C) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ	(D) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ
81.	ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਭਰੋ- ਸਹੀ ਸੁਣਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਕਹੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਆਮ ਕਰਕੇ---------- ਕਰਦੇ ਹਨ।	
	(A) ਵਿਅੰਜਨ ਲੋਪ	(B) ਸਵਰ ਲੋਪ
	(C) ਗ੍ਰਹਿਣ	(D) ਸ਼ਬਦ ਲੋਪ
82.	ਨਾਸਿਕੀ ਸਵਰ ਧੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਕਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਟਿੱਪੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਲਗਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?	
	(A) ਸਿਹਾਰੀ	(B) ਬਿਹਾਰੀ
	(C) ਹੋੜਾ	(D) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

83.	ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਸ਼ੁੱਧ ਉਚਾਰੇ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?	
	(A) ਸਵਰ ਲੋਪ	(B) ਸਵਰ ਵਾਧਾ
	(C) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ	(D) ਉਪਰੋਕਤ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
84.	ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣਾ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਜਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ?	
	(A) ਵਿੰਗੀਆਂ-ਟੇਢੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਲਵਾਉਣਾ	(B) ਕਲਮ ਫੜਨ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਦਸਣਾ
	(C) ਬੱਚੇ ਦਾ ਅੱਖਰਾਂ ਤੇ ਉਂਗਲ ਫੇਰਨਾ	(D) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
85.	ਲਿਖਤੀ ਕੰਮ ਦੀ ਸੁਧਾਈ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਉਪਰਾਲਾ ਸਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?	
	(A) ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਧਾਈ	(B) ਗੁੱਟ ਬਣਾ ਕੇ ਸੁਧਾਈ
	(C) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ	(D) ਉਪਰੋਕਤ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
86.	ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਰਣ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰਣ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਤਰੁੱਟੀਆਂ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?	
	(A) ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਮੱਧਮ ਆਵਾਜ਼	(B) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ
	(C) ਜਮਾਤ ਅੰਦਰਲੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਚ ਤਰੁੱਟੀਆਂ	(D) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
87.	ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿਖਾਉਣਾ ਆਰੰਭਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੋੜਾਂ ਵਿਚ ਕੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋਗੇ?	
	(A) ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ-ਸਰੋਤ ਸਹਾਇਕ ਸਾਧਨ	(B) ਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸਾਧਨ
	(C) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ	(D) ਉਪਰੋਕਤ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
88.	ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਭਰੋ- ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਧੀ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ---------- ਸਹਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।	
	(A) ਸੰਚਿਤ ਕਾਰਡ	(B) ਆਧਾਰ ਕਾਰਡ
	(C) ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਾਰਡ	(D) ਨਿਕਾਸ ਕਾਰਡ
89.	ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਜਮਾਤਾਂ ਦੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਗੁਣਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਕੀ ਹੈ?	
	(A) ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ	(B) ਯੋਗ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ
	(C) ਸਚਿੱਤਰ ਪੰਨੇ	(D) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
90.	ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿਚ ਕੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋਗੇ?	
	(A) ਹੈੱਡ-ਸੈੱਟ	(B) ਆਈ-ਫੋਨ
	(C) ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ	(D) ਉਪਰੋਕਤ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
	Read the passage carefully and answer the questions (91-98) that follow by choosing the best alternative: We must insist that free oratory is only the beginning of free speech; it is not the end, but a means to an end. The end is to find the truth. The practical justification of civil liberty is not that the examination of opinion is one of the necessities of man. For experience tells us that it is only when freedom of opinion becomes the compulsion to debate that the seed which our forefathers planted has produced its fruit. When that is understood, Freedom will be cherished not because it is a vent for our opinions but because it is the surest method of correcting them. 'The unexamined life', said Socrates, ' is unfit to be lived by man'. This is the virtue of liberty, and the ground on which we may best justify our belief in it, that it tolerates error in order to serve the truth. When more men are brought face-to-face with their opponents oh, forced to listen and learn and mend their ideas, they cease to be children and savages and begin to live like civilized men. Then only is freedom a reality when men may voice their opinions because they must examine their opinions. The only reason for dwelling on all this is that if we are to preserve democracy we must understand its principles. And the principle which distinguishes it from all other forms of government is that in a democracy, the opposition not only is tolerated as constitutional but must be maintained because it is in fact indispensable. The democratic system cannot be operated without effective opposition.	
91.	How, according to the passage, democracy can be preserved?	
	(A) By making good leaders	(B) By changing principles
	(C) By having an effective opposition	(D) With the help of good teachers

	Virtue of liberty means	
	(A) Having a good personality	(B) Doing debate
	(C) Tolerating errors to serve the truth	(D) Having free will
93.	When, according to the passage, freedom will become a reality?	
	(A) When men voice and examine their opinion	(B) When we have a good government
	(C) When we can do whatever we want	(D) None of the above
94.	The ______________ life is unfit to be lived by men.	
	(A) Civilized	(B) Unexamined
	(C) Liberal	(D) Democratic
95.	'The end is to find the truth'. What kind of noun is 'truth'?	
	(A) Abstract noun	(B) Proper noun
	(C) Concrete noun	(D) Countable noun
96.	Identify the word opposite to the meaning of word 'Savage'	
	(A) Barbaric	(B) Turbulent
	(C) Civilized	(D) Fierce
97.	Identify the word closest in meaning to the word 'vent'	
	(A) Barrier	(B) Repress
	(C) Conceal	(D) Express feelings
98.	Which adjective can be formed from the word 'man'	
	(A) Men	(B) Women
	(C) Manly	(D) Main
	Read the passage carefully and answer the questions (99-106) that follow by choosing the best alternative: The third great defect of our civilization is that it does not know what to do with its knowledge. Science, as we have seen, has given us powers fit for the gods, yet we use them like small children. For example, we do not know how to manage our machines. Machines were made to be man's servant; yet he has grown so dependent on them that they are in a fair way to become his masters. Already most men spend most of their lives looking after and waiting upon machines. And the machines are very stern masters. They must be fed with coal, and given petrol to drink, and oil to wash with, and they must be kept at the right temperature. And if they do not get their meals when they expect them, they grow sulky and refuse to work, or burst with rage, and blow up and spread ruin and destruction all around them. So we have to wait upon them very attentively and do all that we can to keep them in good temper. Already we find it difficult to work or play without the machines, and a time may come when they will rule us all together, just as we rule the animals. And this bring me back to the point at which I asked,' What do we do with all the time which the machines have saved for us, and the new energy they have given us?' The answer, I think, is that we should try to become more civilized. For the machines themselves, and the power which the machines have given us, are not civilization but aids to civilization.	
99.	What, according to the passage, has given us gods like powers?	
	(A) Civilization	(B) Science
	(C) Saints	(D) Magic
100.	How machines have become our master?	
	(A) Machines are costly.	(B) We are over dependent on machines
	(C) Machines demand maintenance	(D) Machines are hard to manage
101.	Why machines are stern masters?	
	(A) Because they demand care and right amount of fuel.	(B) Because they are complicated.
	(C) Because they are man-made.	(D) None of the above

102.	What according to the author can be done with the time which machines have saved for us?	
	(A) for taking care of machines	(B) for becoming more civilized
	(C) for spending time with friends and family	(D) for going to vacations
103.	What will happen to machines if they are not looked after well!	
	(A) They will grow sulky	(B) They will stop working.
	(C) They will spread destruction all around.	(D) All of the above
104.	Choose the synonym for the word 'sulky' as used in the passage.	
	(A) Silky	(B) Cheerful
	(C) Ill-tempered	(D) Amiable
105.	Select the opposite of the word 'stern'?	
	(A) Serious	(B) Genial
	(C) Unfriendly	(D) Grim
106.	. 'The machines are very stern masters'. In the above sentence, what is 'very'?	
	(A) Noun	(B) Adjective
	(C) Verb	(D) Adverb
107.	_____________ is the relative degree of prominence with which syllables of a word are pronounced.	
	(A) Word accent	(B) Suffix
	(C) Prefix	(D) Phonetics
108.	There are _______ consonant phonemes in RP (Received Pronunciation) English.	
	(A) 21	(B) 22
	(C) 23	(D) 24
109.	On the basis of place of articulation, /n/ sound in 'noise' is	
	(A) Plosive	(B) Affricate
	(C) Nasal	(D) Lateral
110.	The goal/s of English language learning at primary level is/are	
	(A) Attainment of a basic proficiency as is required in natural language learning	(B) Development of language into an instrument for knowledge acquisition
	(C) Both 1 and 2	(D) None of the above
111.	The body of empirical rules which explain and regulate the structure of the sentence is	
	(A) Grammar	(B) Phonemes
	(C) Morphology	(D) Syllable
112.	Which of the following is not the value of teaching poetry?	
	(A) Sublimates emotions	(B) Means of giving aesthetic pleasure
	(C) Develops power of imagination	(D) It is monotonous
113.	In _________ method of teaching of grammar, examples are placed before the students who draw their own conclusions.	
	(A) Deductive	(B) Inductive
	(C) Prescriptive	(D) Descriptive
114.	Introductory greeting in a letter is	
	(A) Heading	(B) Salutation
	(C) Body of the letter	(D) Subscription
115.	According to Billow, ___________ is a morale-building and an interest building enterprise for the students.	
	(A) Storytelling	(B) Dramatization
	(C) Poetry	(D) Remedial teaching

116.	CLTA in pedagogy of English stands for	
	(A) Communicative language teaching approach	(B) Communicative linguistic teaching approach
	(C) Communicative language teaching application	(D) Communicative linguistic teaching application
117.	Find the word nearest in meaning to 'ratiocination'	
	(A) Woman who owns a business	(B) Official charges for a crime
	(C) Process of thinking and arguing logically	(D) A substance in our body
118.	Find the word opposite in meaning to 'Slumber'	
	(A) Happy	(B) Wake up
	(C) Lovable	(D) Wait
119.	I bought it__________ hundred rupees. Fill the appropriate preposition in the blank.	
	(A) Into	(B) From
	(C) For	(D) Beside
120.	What are the qualities of a good classroom speech?	
	(A) It should be done at normal speed	(B) Pauses should be carefully inserted
	(C) Speakers should make use of proper stress and intonation	(D) All of the above
121.	'Mathematics is a language with which the God wrote the Universe' is said by/ ਗਣਿਤ ਉਹ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਜਸਿ ਵਚਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮਿੰਡ ਨੂੰ ਲਖਿਿਆ ਹੈ' ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕਹਿਾ ਗਆਿ ਹੈ	
	(A) G.H hardy/ ਜੀ ਐਚ ਹਾਰਡੀ	(B) Ramanujan/ ਰਾਮਾਨੁਜਨ
	(C) Galileo/ ਗੈਲੀਲੀਓ	(D) Bhaskara I/ ਭਾਸਕਰ I
122.	Which of the following is called building block of Mathematics/	
	(A) Arguments/ ਦਲੀਲਾਂ	(B) Undefined terms/ ਅਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ
	(C) Natural Phenomenon/ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰੇ	(D) None of these/ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
123.	According to NPE-1986, upto what level mathematics should be compulsory for all children in indian schools / NPE-1986 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵੱਿਚ ਸਾਰੇ ਬੱਚਆਿਂ ਲਈ ਗਣਤਿ ਕਸਿ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।	
	(A) Elementary Stage/ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਟੇਜ	(B) Secondary Stage/ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਟੇਜ
	(C) Senior Secondary Stage/ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਟੇਜ	(D) College Stage/ ਕਾਲਜ ਸਟੇਜ
124.	Following the recommendations of..................on evaluation reforms in school education the traditional examinations are being replaced with continuous and comprehensive evaluation (C.C.E.) scheme/........ ਦੀਆਂ ਸਕੂਲੀ ਸੱਖਿਆ ਵੱਿਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਫ਼ਿਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ; ਰਵਾਇਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਨਰਿੰਤਰ ਅਤੇ ਵਆਿਪਕ ਮੁਲਾਂਕਣ (ਸੀ.ਸੀ.ਈ.) ਸਕੀਮ ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਰਹਿਾ ਹੈ।	
	(A) NCF-2000	(B) NEP-1986
	(C) NCF-2005	(D) NEP-2020
125.	Which type of testing helps a teacher to know 'Why a student is feeling difficulty in learning a particular concept?'/ ਕਸਿ ਕਸਿਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਧਆਿਪਕ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਨ ਵਚਿ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਵਦਿਆਿਰਥੀ ਨੂੰ ਕਸਿੇ ਵਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਸੱਖਿਣ ਵਚਿ ਮੁਸ਼ਕਲ ਕਉਿ ਆ ਰਹੀ ਹੈ'	
	(A) Diagnostic Testing/ ਡਾਇਗਨੋਸਟਕਿ ਟੈਸਟਿੰਗ	(B) Knowledge Testing/ ਗਆਿਨ ਟੈਸਟਿੰਗ
	(C) Skill Testing/ ਹੁਨਰ ਟੈਸਟਿੰਗ	(D) Understanding Testing/ ਸਮਝ ਟੈਸਟਿੰਗ

126.	Which of following is not a problem in teaching learning of Mathematics/ ਹੇਠਾਂ ਦੱਤੇ ਵੱਚੋਂ ਕਹਿੜਾ ਗਣਿਤ ਅਧਆਿਪਨ ਅਤੇ ਸੱਖਿਣ ਵੱਚਿ ਕੋਈ ਸਮੱਸਆਿ ਨਹੀ ਹੈ	
	(A) A sense of fear and failure regarding Mathematics among a majority of children/ ਬਹੁਤੇ ਬੱਚਆਿਂ ਵੱਚਿ ਗਣਿਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵੱਚਿ ਡਰ ਅਤੇ ਅਸਫਲਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ	(B) A curriculum that disappoints both a talented minority as well as the non-participating majority at the same time/ ਇੱਕ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਜੋ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਘੱਟਗਣਿਤੀ ਪ੍ਰਤਭਿਾਸ਼ਾਲੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗੈਰ-ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਬਹੁਮਤ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਨਰਿਾਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ
	(C) Crude methods of assessment that encourage perception of mathematics as mechanical Computation/ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਕੱਚੇ ਢੰਗ ਜੋ ਗਣਿਤ ਨੂੰ ਮਕੈਨੀਕਲ ਗਣਨਾ ਵਜੋਂ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤਿ ਕਰਦੇ ਹਨ	(D) Enriching teachers with a variety of mathematical resources/ ਅਧਆਿਪਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਣਿਤ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਬਣਾਉਣਾ
127.	In the words of David Wheeler, it is "more useful to know how to ------------------ than to know a lot of mathematic, Fill in the blank with one of the following./ ਡੇਵਡਿ ਵ੍ਹੀਲਰ (David Wheeler) ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵੱਚਿ, "ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗਣਿਤ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਨਾਲੋਂ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਵਧੇਰੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਕਿ ਕਵਿੇਂ........... ਹੇਠ ਲਖਿੇ ਵੱਚੋਂ ਕਸਿੇ ਇੱਕ ਨਾਲ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਭਰੋ।	
	(A) Solve Problems/ ਸਮੱਸਆਿਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ	(B) Use Mathematics/ ਗਣਿਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ
	(C) Rationalize/ ਤਰਕਸੰਗਤ ਬਣਾਓ	(D) Mathematize/ ਗਣਿਤ ਕਰੋ
128.	As per the NCF(2005), The Mathematics Curriculum should be coherent in the sense that/ NCF (2005) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਗਣਿਤ ਦਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਇਸ ਅਰਥ ਵਚਿ ਇਕਸਾਰ(coherent) ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ	
	(A) It seeks to achieve the higher aim rather than the narrower aim/ ਇਹ ਤੰਗ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉੱਚੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ	(B) The variety of methods and skills available piecemeal cohere into an ability to address problems that come from science and social studies in high school/ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਢੰਗਾਂ ਅਤੇ ਹੁਨਰ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ ਜੋ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵੱਚਿ ਵਗਿਆਿਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕਿ ਅਧਐਿਨਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸਮੱਸਆਿਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਬਣਾਉਣ
	(C) Students feel the need to solve such problems/ ਵਦਿਆਿਰਥੀ ਅਜਹਿੀਆਂ ਸਮੱਸਆਿਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਸਿੂਸ ਕਰਨ	(D) All the Above/ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
129.	The ratio of the areas of two similar triangles is equal to ....of their corresponding sides./ ਦੋ ਸਮਾਨ ਤਕਿੋਣਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲਾਂ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਉਹਨਾ ਦੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰੀ (Corresponding) ਭੁਜਾਵਾਂ ਦੇ......... ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।	
	(A) the ratio / ਅਨੁਪਾਤ	(B) square of the ratio/ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਵਰਗ
	(C) cube of the ratio/ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਘਣ	(D) none of these/ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
130.	The following observations have been arranged in ascending order. If the median of the data is 63, find the value of x. 29, 32, 48, 50, x, x+2, 72,78,84,95/ ਹੇਠਾਂ ਦੱਤੇ ਨਰਿੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵੱਚਿ ਵਵਿਸਥਤਿ ਕੀਤਾ ਗਆਿ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਡੇਟਾ ਦੀ ਮੱਧਕਿਾ (median)63 ਹੈ, ਤਾਂ x ਦਾ ਮੁੱਲ ਲੱਭੋ। 29, 32, 48, 50, x, x+2, 72,78,84,95	
	(A) 60	(B) 61
	(C) 62	(D) 63
131.	For any two positive integers a and b, HCF(a,b) × LCM(a,b)=/ ਕਸਿੇ ਵੀ ਦੋ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਖਆਿ (integers)a ਅਤੇ b ਲਈ, HCF(a,b) × LCM(a,b)=	
	(A) a × b	(B) a ÷b
	(C) a+b	(D) b÷a

132.	Which of the following rational numbers have terminating decimal expansion?/ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਪਰਮਿਯ ਸੰਖਿਆਵਾਂ (rational number)ਵੱਚਿ ਸ਼ਾਂਤ (terminating) ਦਸ਼ਮਲਵ ਵਸਿਤਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?	
	(A) 15/1600	(B) 64/455
	(C) 29/343	(D) None of these/ ਇਹਨਾਂ ਵੱਚਿੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀ
133.	How many silver coins,1.75 cm in diameter and of thickness 2mm,must be melted to form a cuboid of dimensions 5.5 cm x10cmx3.5 cm?/ 1.75 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਵਿਆਸ ਅਤੇ 2 ਮਲਿੀਮੀਟਰ ਮੋਟਾਈ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਸਕਿਿਆਂ ਨੂੰ, 5.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x10 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 3.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਆਕਾਰ ਦੇ ਘਣ(cuboid) ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਘਿਲਆਿ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?	
	(A) 300	(B) 350
	(C) 400	(D) 450
134.	A toy is in the form of a cone of radius 3.5 cm mounted on a hemisphere of same radius. The total height of the toy is 15.5 cm. The total surface area of the toy is......../ ਇੱਕ ਖਡਿੌਣਾ 3.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਦੇ ਇੱਕ ਕੋਨ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸੇ ਘੇਰੇ ਦੇ ਇੱਕ ਅਰਧਗੋਲੇ (Hemisphere) ਉੱਤੇ ਮਾਊਂਟ ਕੀਤਾ ਗਆਿ ਹੈ। ਖਡਿੌਣੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਉਚਾਈ 15.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਹੈ. ਖਡਿੌਣੇ ਦਾ ਕੁੱਲ ਸਤਹ ਖੇਤਰਫਲ (surface area) .... ਹੈ	
	(A) 214.5 cm^2	(B) 234.5 cm^2
	(C) 186.5 cm^2	(D) 96.5 cm^2
135.	Which of the following cannot be determined graphically?/ ਹੇਠਾਂ ਦੱਤੇ ਵੱਚਿੋਂ ਕਸਿ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਫਕਿ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਰਿਧਾਰਤ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ?	
	(A) Mean / ਮੱਧਮਾਨ	(B) Median / ਮੱਧਕਿਾ
	(C) Mode/ ਬਹੁਲਕ	(D) None of these/ ਇਹਨਾਂ ਵੱਚਿੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀ
136.	Which of the following is not a Roman numeral/ ਇਹਨਾਂ ਵੱਚਿੋਂ ਕਹਿੜਾ ਰੋਮਨ ਅੰਕ (Roman Number) ਨਹੀਂ ਹੈ	
	(A) XL	(B) LX
	(C) VX	(D) XC
137.	Which of the following is correct regarding Bar Graphs/ ਬਾਰ ਗ੍ਰਾਫ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵੱਚਿ ਹੇਠਾਂ ਦੱਤੇ ਵੱਚਿੋਂ ਕਹਿੜਾ ਸਹੀ ਹੈ?	
	(A) Bars of any width can be drawn vertically with equal spacing between them / ਕਸਿੇ ਵੀ ਚੌੜਾਈ ਦੀਆਂ ਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਚਿਕਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵੱਥਿ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜਵਾ / ਵਰਟਕਿਲ ਤੌਰ ਤੇ ਖੱਚਿਆਿ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ	(B) Bars of uniform width can be drawn vertically with equal spacing between them/ ਇਕਸਾਰ ਚੌੜਾਈ ਦੀਆਂ ਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਚਿਕਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵੱਥਿ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜਵਾ / ਵਰਟਕਿਲ ਤੌਰ ਤੇ ਖੱਚਿਆਿ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
	(C) Bars of uniform width can be drawn vertically with unequal spacing between them/ ਇਕਸਾਰ ਚੌੜਾਈ ਦੀਆਂ ਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਚਿਕਾਰ ਅਸਮਾਨ ਵੱਥਿ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜਵਾ /ਵਰਟਕਿਲ ਤੌਰ ਤੇ ਖੱਚਿਆਿ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ	(D) Bars of uniform width can be drawn horizontally or vertically with equal spacing between them/ ਇਕਸਾਰ ਚੌੜਾਈ ਦੀਆਂ ਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਚਿਕਾਰ ਬਰਾਬਰ ਵੱਥਿ ਦੇ ਨਾਲ ਲੇਟਵਾ / ਹੋਰਜਿੋਂਨਟਲ ਜਾਂ ਖੜਵਾ / ਵਰਟਕਿਲ ਤੌਰ ਤੇ ਖੱਚਿਆਿ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
138.	The ages of Hari and Harry are in the ratio 5:7. Four years from now the ratio of their ages will be 3:4. Their present ages are./ ਹਰੀ ਅਤੇ ਹੈਰੀ ਦੀ ਉਮਰ 5:7 ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ(ratio) ਵੱਚਿ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ 3:4 ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਉਮਰ ....ਹੈ।	
	(A) 25, 35	(B) 20,28
	(C) 15,21	(D) 30,42

139.	How many diagonals does a convex quadrilateral have/ ਇੱਕ ਕਨਵੈਕਸ ਚਤੁਰਭੁਜ ਵੱਿਚ ਕਿੰਨੇ ਵਕਿਰਣ(diagonals) ਹੁੰਦੇ ਹਨ	
	(A) 2	(B) 1
	(C) 0	(D) None of these/ ਇਹਨਾਂ ਵੱਿਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
140.	If the number is the square number,it has to be sum of / ਜੇਕਰ ਸੰਖਿਆ, ਸੰਖਿਆ ਵਰਗ(square number) ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ......ਦਾ ਜੋੜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ	
	(A) Successive Numbers starting from 1/1 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਗਾਤਾਰ ਨੰਬਰ	(B) Successive Odd Numbers starting from 1/1 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਗਾਤਾਰ ਔਡ ਨੰਬਰ
	(C) Successive Even Numbers starting from 2/2 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸਮ ਸੰਖਿਆਵਾਂ	(D) Successive Numbers starting from 0/0 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਗਾਤਾਰ ਨੰਬਰ
141.	Observe the following pattern and find the missing digits / ਹੇਠਾਂ ਦੱਿਤੇ ਪੈਟਰਨ ਨੂੰ ਵੇਖੋ ਅਤੇ ਗੁੰਮ ਹੋਏ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭੋ $11^2=121$ $101^2=10201$ $1001^2=1002001$ $10001^2=100020001$ $10000001^2=$.............	
	(A) 1000002000001	(B) 100020001
	(C) 100000020000001	(D) 10000000200000001
142.	Which of the following is not a perfect cube/ ਇਹਨਾਂ ਵੱਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਘਣ (Perfect Cube)ਨਹੀਂ ਹੈ	
	(A) 216	(B) 1000
	(C) 128	(D) 46656
143.	Kamala borrowed Rs.26,400 from a Bank to buy a scooter at a rate of 15% p.a. compounded yearly.The amount she pays at the end of 2 years and 4 months to clear the loan will be/ ਕਮਲਾ ਨੇ 15% p.a ਸਲਾਨਾ ਮਿਸ਼ਰਤਿ(compound) ਦਰ ਨਾਲ ਸਕੂਟਰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਤੋਂ 26,400 ਰੁਪਏ ਉਧਾਰ ਲਏ। ਉਹ ਰਕਮ ਜੋ ਉਹ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਕਲੀਅਰ ਕਰਨ ਲਈ 2 ਸਾਲ ਅਤੇ 4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਵੱਿਚ ਅਦਾ ਕਰੇਗੀ ਉਹ...... ਹੈ	
	(A) Rs. 31,475.30	(B) Rs. 36,854.40
	(C) Rs.36,659.70	(D) Rs. 32,434.90
144.	$(1.5x-4y)(1.5x+4y+3)-4.5x+12y =$	
	(A) $2.25\ x^2-16\ y^2$	(B) $2.5\ x^2-1.6\ y^2$
	(C) $2.05\ x^2-16\ y^2 + 6\ xy$	(D) $2.25\ x^2-16\ y^2 + 16\ xy$
145.	Subtract $4p^2q - 3pq + 5pq^2 - 8p + 7q - 10$ from $18 - 3p - 11q + 5pq - 2pq^2 + 5p^2q$/$4p^2q - 3pq + 5pq^2 - 8p + 7q - 10$ ਨੂੰ $18 - 3p - 11q + 5pq - 2pq^2 + 5p^2q$ ਤੋਂ ਘਟਾਓ	
	(A) $p^2q - 3pq^2 + 8pq - 18q + 5p + 28$	(B) $p^2q - 7pq^2 + 5pq - 18q + 5p + 28$
	(C) $p^2q - 7pq^2 + 8pq - 18q + 5p + 28$	(D) $p^2q - 7pq^2 + 8pq - 18q + 5p + 18$
146.	The remainder when $x^3 - ax^2 + 6x - a$ is divided by $x - a$/ ਜਦੋਂ $x^3 - ax^2 + 6x - a$ ਨੂੰ $x - a$ ਨਾਲ ਭਾਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਬਾਕੀ(remainder) ਕੀ ਬਚਦਾ ਹੈ	
	(A) x+7	(B) 3a+2
	(C) x+2a	(D) 5a
147.	The value of k, if $x - 1$ is a factor of $p(x) = kx^2 - 3x + k$/ k ਦਾ ਮੁੱਲ, ਜੇਕਰ $x - 1$; $p(x) = kx^2 - 3x + k$ ਦਾ ਗੁਣਕ (factor)ਹੈ।	
	(A) 3	(B) 1/2
	(C) 3/2	(D) 3/4

148.	Which of the following is not true when a transversal intersects two parallel lines, then each pair of/ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਨਹੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਵਰਸਲ ਦੋ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਰੇਖਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਹਰੇਕ	
	(A) Corresponding angles is equal. /ਸੰਗਤ (Corresponding)ਕੋਣਾ ਦਾ ਜੋੜਾ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ।	(B) Alternate interior angles is equal./ ਅੰਦਰੂਨੀ ਇਕਾਂਤਰ(Alternate) ਕੋਣਾ ਦਾ ਜੋੜਾ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ।
	(C) Interior angles on the same side of the transversal is equal./ ਟ੍ਰਾਂਸਵਰਸਲ ਦੇ ਇੱਕੋ ਪਾਸੇ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕੋਣਾ ਦਾ ਜੋੜਾ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ।	(D) Interior angles on the same side of the transversal is supplementary./ ਟ੍ਰਾਂਸਵਰਸਲ ਦੇ ਇੱਕੋ ਪਾਸੇ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕੋਣਾ ਦਾ ਜੋੜਾ ਸੰਪੂਰਕ(Supplementary) ਹੈ ।
149.	Which of the following is not a criterion for congruence of triangles?/ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਤਕੋਣ ਦੀ ਸਰਬੰਗਸਮ (congruence)ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀ ਹੈ?	
	(A) SAS	(B) ASA
	(C) RHS	(D) AAA
150.	A right triangle ABC with sides 5 cm, 12 cm and 13 cm is revolved about the side 12 cm. Then the volume of the solid so obtained is/ 5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ, 12 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਅਤੇ 13 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਭੁਜਾਵਾਂ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਸਮਕੋਣ ਤਕੋਣ ABC; 12 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਦੀ ਭੁਜਾ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਠੋਸ ਦੀ ਆਇਤਨ ...... ਹੈ	
	(A) 100π cm^3	(B) 120π cm^3
	(C) 110π cm^3	(D) 780π cm^3